

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	27 Ionawr 2026
Pwnc:	Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol Dibreswyl yn y Gymuned - Ffioedd a Thaliadau 2026/27
Aelod Portffolio:	Y Cyngorydd Neville Evans
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Arwel Wyn Owen
Awdur yr Adroddiad: Ffôn: E-bost:	Carwyn Edwards, Rheolwr Cyllid 01248 752699 CarwynEdwards@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Pob Aelod

A - Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

Argymhelliad

Codi'r uchafswm a ganiateir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gwasanaethau gofal cartref a chynyddu'r swm a godir am wasanaethau eraill fel yr amlinellir yn y crynodeb isod. Mae'r argymhellion wedi'u crynhoi ar ddiwedd yr adran hon (A1 – A9).

1. Cefndir

Mae'n arferol adolygu'r taliadau mewn perthynas â gwasanaethau gofal cartref bob blwyddyn i gyd-fynd ag adolygiad y Llywodraeth Ganolog o lefelau budd-daliadau a phensiynau.

Mae'r adroddiad hwn yn nodi'r ffioedd a thaliadau a godir am ofal cymdeithasol dibreswyl yn y gymuned yn 2026/27, yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

2. Gwasanaethau Gofal Cartref

Taliadau Gofal Cartref 2026/27

Mae Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau yn eu setliad eu bod yn cadw'r cap gofal ar £100.00 yr wythnos. Byddwn yn codi tâl hyd at yr uchafswm a ganiateir gan Lywodraeth Cymru.

3. Taliadau Teleofal

Mae gwasanaethau Teleofal yn cefnogi pobl i fyw'n annibynnol yn y cartref drwy ddarparu cymorth ac ymateb 24 awr o'r dydd, 7 diwrnod yr wythnos drwy wasanaeth monitro o bell trwy linell ffôn. Mae modd gosod synwryddion ychwanegol i helpu i adnabod risgiau amlwg, e.e. codymau, gwres, dŵr ayb.

Rhaid ystyried y ffactorau canlynol wrth bennu tâl teg am y gwasanaeth Teleofal:-

- Cyfraniad yr Awdurdod Lleol i'r Gwasanaeth Monitro Galw Gofal Rhanbarthol;
- Taliadau cynnal a chadw;
- Costau offer Teleofal;
- Costau cyllid a gweinyddu;
- Costau gosod;
- Costau ailgylchu offer;
- Costau archwiliadau gweledol lechyd a Diogelwch ddwywaith y flwyddyn;
- Effaith ar fusnes cyfredol;
- Trawsnewid a moderneiddio gan ddefnyddio technoleg.

Rydym yn cynnig cynnydd o 3.8% yn y taliadau Teleofal, wedi'i dalgrynnu i fynu i'r £0.05 agosaf.

Tabl A: Taliadau Teleofal Arfaethedig ar gyfer 2026/27

Haen 1 Offer Digidol, gwasanaeth a chynnal a chadw (uned, larwm gwddf a larwm mwg)	Bydd pawb yn talu £81.25 y chwarter. (£6.25 yr wythnos)
Haen 2 Offer Digidol, gwasanaeth, monitro a chynnal a chadw (Offer heblaw uned, larwm gwddf a larwm mwg)	Bydd pawb yn talu £159.25 y chwarter. (£12.25 yr wythnos)

Tabl B – Taliadau Teleofal Blynnyddol ar gyfer 2026/27

	2025/26	Costau Arfaethedig 2026/27
Gwasanaethau a Chynnal a Chadw	£142.50	£147.95
Gwasanaethau yn unig	£91.50	£95.00
Costau Gosod Untro	£57.00	£59.20

4. Taliadau Uniongyrchol

Mae Taliadau Uniongyrchol yn galluogi unigolion i brynu drostynt eu hunain y gwasanaethau y byddai'r Awdurdod Lleol wedi eu darparu ar eu cyfer fel arall. Mae Taliadau Uniongyrchol yn cefnogi byw'n annibynnol drwy alluogi unigolion i wneud eu penderfyniadau eu hunain a bod â rheolaeth dros eu bywydau eu hunain. Yng Nghymru, mae'r Cynllun wedi cael ei ymestyn yn raddol i gynnwys:-

- Pobl Hŷn;
- Gofalwyr;
- Rhieni Plant ag Anableddau;
- Oedolion ag Anableddau.

Pennwyd cyfradd Taliadau Uniongyrchol o £16.80 yr awr ar gyfer 2025/26. Gan fod y Cyflog Byw Gwirioneddol wedi cynyddu, rydym yn cynnig codi'r ffi i £17.85 yr awr yn 2026/27.

Micro Ofalwyr

Er mwyn cael eu hystyried, bydd rhaid i ymgeiswyr fodloni'r safonau a osodwyd gan yr awdurdod lleol a chydymffurfio â gofynion cofrestru AGC. O dan y ddeddfwriaeth bresennol, caniateir i ficro ofalwyr ofalu am hyd at 3 unigolyn a byddant yn gweithredu fel gweithwyr hunangyflogedig. I gydnabod y gofynion ychwanegol, mae'r raddfa sy'n cael ei hargymell fyfyr yn uwch na'r raddfa ar gyfer Taliadau Uniongyrchol ond yn is na'r gost fesul uned a godir gan ddarparwyr annibynnol ar Ynys Môn. Y bwriad yw ceisio denu darpariaeth newydd o fewn y sector a chynyddu'r opsiynau sydd ar gael yn y gymuned. Rydym yn cynnig cyfradd o £20.00 yr awr ar gyfer Micro Ofalwyr.

Moderneiddio'r Cynllun Bathodyn Glas yng Nghymru

Argymhellir codi tâl o £10 am bob bathodyn mewn perthynas â bathodynnau sefydliadol a bathodynnau newydd (yn lle rhai a gollwyd neu a gafodd eu dwyn) yn 2026/27.

Prynu Gwasanaethau Gofal Dydd mewn Cartrefi Gofal Preswyl Annibynnol

Y taliad am brynu gwasanaethau dydd yn 2025/26 oedd £45.10 y dydd. Rydym yn argymhell cynyddu'r ffi ar gyfer 2026/27 i £46.85 y dydd. Bydd y cynnydd hwn o gymorth i sicrhau cynaliadwyedd a pharhad gwasanaethau gofal dydd a brynir gan gartrefi gofal preswyl annibynnol, ac er mwyn cwrdd ag anghenion unigol y defnyddwyr gwasanaeth.

Ffioedd Gofal Cartref

Ar hyn o bryd, mae'r gwasanaeth gofal cymdeithasol oedolion yn comisiynu gofal cartref gan y sectorau annibynnol yn dilyn ymarfer tendro yn 2023. Mae amodau'r contract yn pennu bod rhaid i ni ddarparu ar gyfer cynnydd statudol yn unol â deddfwriaeth, sydd gyfystyr â chynnydd o £1.38 yr awr o ganlyniad i gynnydd yn y Cyflog Byw Gwirioneddol yn 2026/27.

Prydau mewn Gwasanaethau Dydd

Ar gyfer 2026/27, rydym yn argymhell cynnydd o 3.8% yn y ffioedd (wedi'i dalgrynnu i'r £0.05 agosaf).

Tabl C - Costau Prydau mewn Gwasanaethau Dydd ar gyfer 2026/27

	2025/26	Costau Arfaethedig 2026/27
Prydau mewn Gwasanaethau Dydd ar gyfer oedolion (ac eithrio pobl ag anableddau dysgu)	£7.80	£8.10
Byrbryd ganol dydd mewn Gwasanaethau Dydd ar gyfer pobl ag anableddau dysgu	£3.30	£3.45
Lluniaeth arall (te / coffi / teisen) mewn Gwasanaethau Dydd	£1.85	£1.95

Argymhellion

Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith gymeradwyo'r canlynol:-

- A1** Codi'r uchafswm a ganiateir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gwasanaethau gofal cartref.
- A2** Y taliadau ar gyfer gwasanaethau Teleofal, fel yr amlinellir yn Nhabl A:-
Haen 1 – bydd pawb yn talu **£81.25** y chwarter;
Haen 2 – bydd pawb yn talu **£159.25** y chwarter.
- A3** Y Taliadau Teleofal Blynnyddol, fel yr amlinellir yn Nhabl B:-
Gwasanaethau a Chynnal a Chadw **£147.95**;
Gwasanaethau yn unig **£95.00**;
Costau gosod untro **£59.20**.
- A4** Cyfradd o **£17.85 yr awr** ar gyfer Taliadau Uniongyrchol.
- A5** Gweithredu tâl o **£20.00 yr awr** ar gyfer Micro Ofalwyr.
- A6** Cadw'r taliad o **£10.00** ar gyfer gweinyddu ceisiadau am Fathodynau Glas a darparu bathodynau newydd fel yr amlinellwyd.
- A7** Cynnydd o 3.8%, i **£46.85 y dydd**, yn y ffi ar gyfer prynu gwasanaethau gofal dydd mewn cartrefi preswyl annibynnol (wedi'i dalgrynnu i fynu i'r £0.05 agosaf).
- A8** Cynnydd o **£1.38 yr awr** yn y ffioedd Gofal Cartref, i gyd-fynd â'r cynnydd yn y Cyflog Byw Gwirioneddol.
- A9** Taliadau am Brydau mewn Gwasanaethau Dydd fel yr amlinellir yn Nhabl C:-
Prydau mewn Gwasanaethau Dydd ar gyfer oedolion (ac eithrio pobl ag anableddau dysgu) - **£8.10**;
Byrbryd ganol dydd mewn Gwasanaethau Dydd ar gyfer pobl ag anableddau dysgu - **£3.45**;
Lluniaeth arall (te / coffi / teisen) mewn Gwasanaethau Dydd - **£1.95**.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod a/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Mae'r opsiynau a nodir yn gyson â dull cyffredinol y Cyngor o weithredu mewn perthynas â ffioedd a thaliadau mewn blynnyddoedd a fu.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae penderfyniadau ar ffioedd a thaliadau yn creu oblygiadau ariannol sy'n effeithio gyllideb yr Awdurdod Lleol o ran incwm a dderbynnir a fforddiadwyedd taliadau a wneir yr hinsawdd ariannol sydd ohoni.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â pholisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydi

Dd – Aseu'r effaith bosib (os yw'n berthnasol):		
1	Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion hirdymor fel Ynys?	Ddim yn berthnasol
2	A ragwelir y bydd y penderfyniad hwn yn atal costau/dibyniaethau ar yr Awdurdod yn y dyfodol? Os felly, sut?	Na
3	A fuom yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, nodwch gyda phwy	Rydym wedi ymgynghori ag Awdurdodau Lleol eraill yn y rhanbarth fel rhan o'r broses pennu ffioedd.
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae eu rhan wrth gynllunio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rhai hynny y mae'r penderfyniad yn effeithio'n uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.	Ddim yn berthnasol
5	Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Bydd budd-daliadau'r Adran Gwaith a Phensiynau (AGPh) sy'n cynyddu'n unol â chwyddiant yn gweld cynnydd o 3.8% ym mis Ebrill 2026, a bydd cynnydd o 4.8% yn y pensiwn safonol a phensiwn newydd y wladwriaeth o Ebrill 2026. Mae'r cynnydd arfaethedig yn gyfartal â'r cynnydd ar gyfer chwyddiant ym mudd-daliadau gwladol yr AGPh ac mae'n is na'r cynnydd ar gyfer chwyddiant yn y Pensiwn gwladol.
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad ei gael ar unrhyw un sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Fel uchod, mae'r cynnydd oherwydd chwyddiant a argymhellir yn y papur hwn ar gyfer gwasanaethau tebyg wrth debyg yn unol â'r cynnydd o 3.8% ar gyfer chwyddiant ym mudd-daliadau'r Adran Gwaith a Phensiynau a'r cynnydd o 4.8% yn y Pensiwn gwladol.
7	Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Dim effaith ar y Gymraeg.
E - Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (TA) (gorfodol)	
2	Cyllid / Swyddog 151 (gorfodol)	
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	Ddim yn berthnasol
5	Eiddo	Ddim yn berthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	Ddim yn berthnasol
7	Sgriwtini	Ddim yn berthnasol
8	Aelodau Lleol	Ddim yn berthnasol
9	Unrhyw gyrff allanol / eraill	Ddim yn berthnasol
F - Atodiadau:		
Dim		
FF - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):		
Dim		

